

Tömegmozgások osztályozása

Nyugat-Európa: főleg csuszamlásos } ⇒ különböző osztályozások
 Magashegységek: főleg omlásos } születnek

Tömegmozgás: nincs szállítóközege
 anyagátrendeződés a gravitáció hatására
 itt a víz való közteségül a reakció elindulásához

2 nagy csoportja van:

1. lejtős tömegmozgás (legnagyobb kategória)
2. beszakadásos (pl. antropogén hatásra a bányajárat beomlása v. talajszüllyedés)
 - ehhez nem kell lejtő
 - oldódással is létrejöhet
 - lávajáratok teteje felszakadhat
 - beszakadásos dolinák (beszivárgó víz oldja a mészkövet, és az nem tudja megtartani a súlyát)

Lejtős tömegmozgások: kell egy lejtő, ahol tud hatni a gravitáció

a) omlás: nincs pálya
 szabadeséssel mozognak a kőzetdarabok
 hitelen oldódó, nagy sebességű átrendeződés
 gravitáció hatására
 bármekkora lehet

b) csuszamlás: az omlásnál lassabb, de ez is gyors
 lejtőn ható nyíró erő hatására egyes szinten
 nem tudnak megmaradni a lejtőn ⇒ csúszópálya

c) talajfolyás

d) talajrúszás

Omlás: földrengés, ill. folyó- v. állóvíz alámosása a kőzetet,
 amely egy elvezéki stabilitásán

nem periodikus

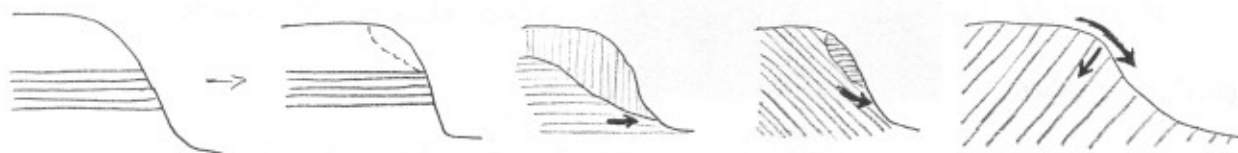
pl. fagyaprózódás hatására előzárás periodicitás
 figyelhető meg,

magashegységeken napi periodicitás,

szfinxet zenéje a sivatagban.

Csuszamlás: csúszófelület mentén elmozdul a lejtő irányába
 preformál: előre kijelölhető a csúszópálya, ami
 könnyen instabillá válhat
 pl. agyagos löszter víz hatására csúszóssá válik,
 a rajta levő löszet tömeget nem tudja
 megtartani

lejtő vagy talppont feletti elmozdulás:

szingetikus csuszamlás = szavaddal

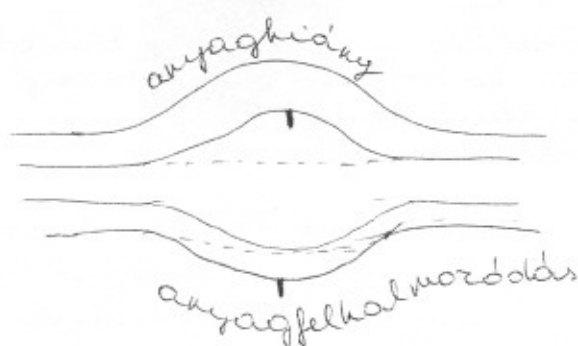
szelődő csuszamlás

kepe - kupa:

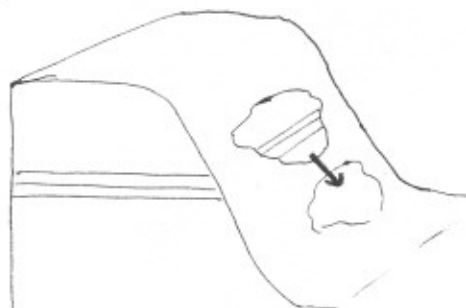

kepe - tö: kárt mélyedés, melyben
 tö jöhet létre

kupa - magaslat

köpenycsuszamlás:

Dunaföldvár:

a Duna a legmagyobb víz elmozulásához,
 legmagyobb vízszintjéhez köthető a nagy
 csuszamlás

3 tényező:

1. átmedvesedő agyagos réteg
2. talajvíz-szivárgás a Duna felé
3. elveszti szilárdságát

⇒ belecsúszik a Dunába
 (több szakadás egyidejű mellett,
 itt rotációs csuszamlás)

Talajfolyás:

1-2 dm — 10 m / év

a talajban lévő víz teszi vízközléssé a talajt
ha lassú a folyamata, nehéz megkülönböztetni a lévszártól
talajfolyás-nyelvel maradnak vissza
ha vízzel túltelített állapotban töltésként \Rightarrow csuszamlás

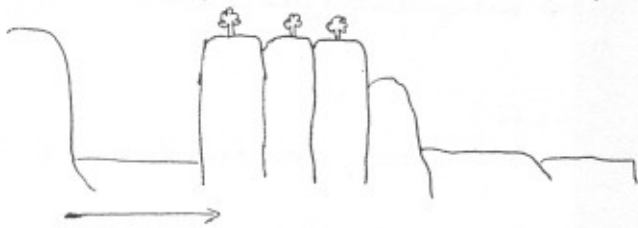
Talajlévszár: üledékrétegek deformálódása = a nyomást lehet látni

Talajfolyás: víz kell hozzá, de nem csapadékvíz formájában

pl. periglaciális terület: a talaj átfagyott, nyáron
val a legfelső réteg olvad fel (ami vízzel túltelített
réteg lesz), alatta a szilárd jég nem engedi át
a vizet \Rightarrow a lejtőszőrtől függő sebességgel megy
végbe a folyamata

pl. magas talajvíz vagy belvíztartalmai terület

pl. agyagos rétegek a talajjal alatt

ide tartozik még: kagylár (lakar)

vulláni területen: megolvad a kőszirt és az olvadásvíz
mággal ragadja a vulláni hamut, port stb.

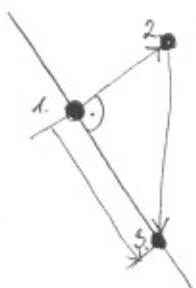
geliszoliflukció: fagyos talajfolyás

Talajlévszár: nem feltétlenül kell a víz, pl. térfogatváltozás
is beindítja

térfogatváltozást okoz: hőmérséklet-emelkedés, -csökkenés

agyagos ványos: víz hatására megduzzadnak

leggyorsabb: fagyemelés - szemcsé alatti jég megemeli
a rétegszemcsé

•: rétegszemcsé, alatta is jégtü \rightarrow síkra merőlegesen szimmetrikus
térfogatváltozás hatására is ez történik

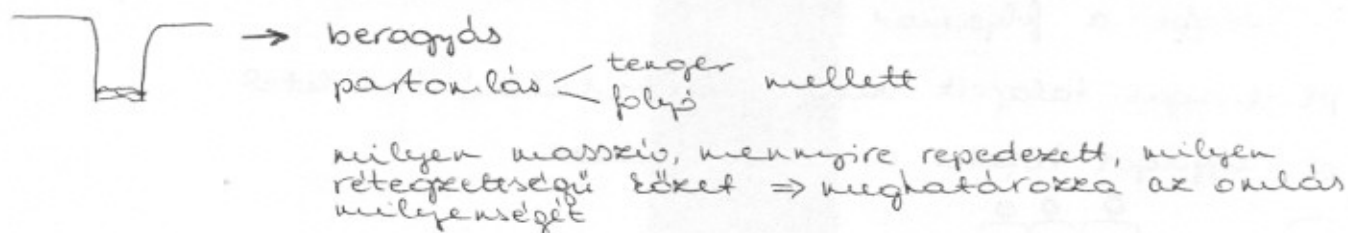
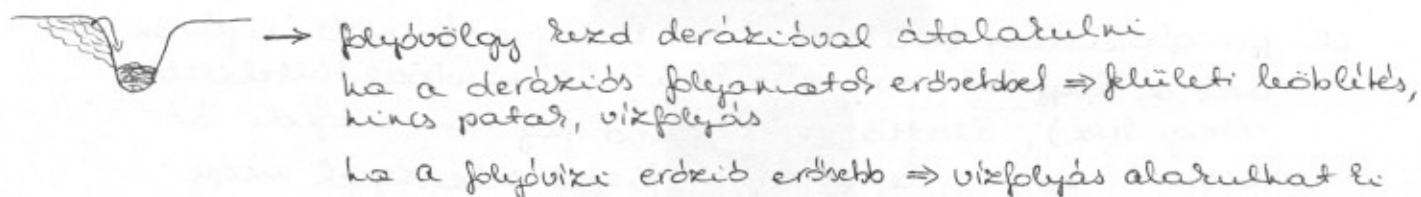
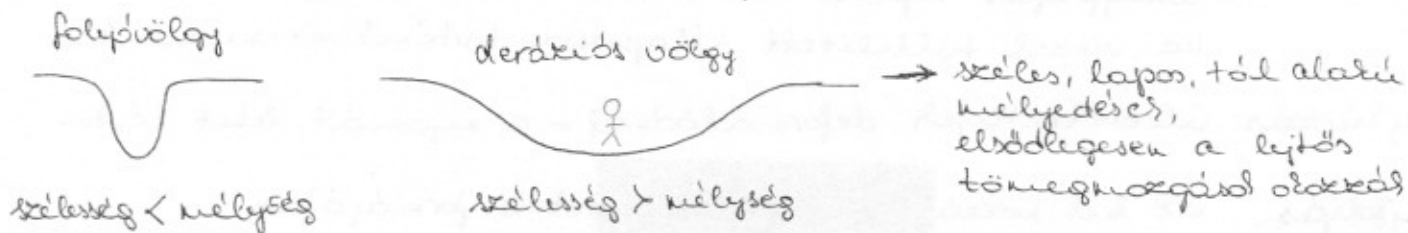
szalasszon, eredeti szerkezetét megőrizve helyeződik
át az anyag

pl. részeg erdő

Beszaladás, omlás:

Derázió: a lejtős tömegmozgás összehajló neve

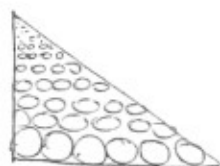
Deráziós völgy: ahol ez a folyamatos vannak térsíkyban

lötengeres: a jégkorokhoz köthető periglaciális lötengeres = nagy területet borít pl. Szentgyörgy-hegy

dolomit: kisebb tömbös

vulkanai lötengeres: nagyobb tömbös

→ törmeléllejtő: pl. Alpok

preferált helyei, ahol gyorsabb az aprózódás, csatornázott lejtő, legapróbb szemcsés felül = garad, legnagyobb darabok a törmeléllejtő alján helyezkedik el

a legkisebb szemcsés aránya a csapadék és a gravitáció hatására a közepes részben a legnagyobb, oda bemaródnak, eltönni a többi szemcsé további útját

törmeléllejtő: ha a törmeléllejtő összeolvadna, vagy ha a lötengés egyenletesen pusztul

saját törmeléllejtőbe temetkeznek a hegyek

sajátos felszínformálódás: Alpok - itt nagyon jellemző ez a törmeléllejtő és omlás

jégkorok után kezdődött a kialakulás

1. törmeléllejtő

2. időskorosan lehetnek olvadási

3. a folyó kerülgeti a törmeléllejtőt

4. átpattintott törmeléldarabok

→ fagyaprózódás
nagy a kőzetmegbontás szerepe
ha a jég eltűnik a völgyből, nagyon nagy
ovalásos méretű végbe

Cuszaoklás: koporsó alakú felszínformák: erdélyi kékcsig -
- swadda

állatjárdás: elő tudja segíteni a cuszaoklást,
mert az állat a skintovnalal
mentén mászik

